

---

## Kõik pole mesi, mis tilgub

10. jaanuar 2020

Viimastel päevadel on kõneainet pakkunud petuskeemid, millega meelitatakse finantsteenuste varjus inimestelt välja suuri summasid. Need on väga **valusad lood**, kus inimesed langevad rahvusvaheliste kurjategijate grupeeringute lõksu. Kuna välja **petetud raha** haihtub kiiresti piiri taha, siis on kohalikel politseinikel seda ääretult raske kannatanule hiljem tagasi tuua. Nendes asjades ei ole paremat kaitsevali, kui **inimese enda hoolsus** oma rahaasjade ajamisel.

Petturid ja nende poolt punutud skeemid on muutunud aastatega „professionaalsemateks.“ Aina peenemalt jäetakse endast **usaldusväärse teenuseosutaja mulje** ja üha enam pannakse need skeemid jooksmas kooskõlas ühiskonna arenguga. Kui pankade hoiuste intressid on madalad, pakutakse näiteks „kõrgemat“ intressi.

Hetkel on põhjust inimesi valvsusele suunata rohkem kui kunagi varem, sest erinevatel hinnangutel lahkuvad pensionireformiga teisest sambast ligi pooled kogujatest. See tähendab, et vabaneb umbes kaks miljardit eurot ja vähemalt osa sellest suunatakse uuesti investeringuteks. On põhjust arvata, et koos selliste arengutega ilmuvad turule ka petised, kellel pole õigust tegelikult investeerimisteenust pakkuda. See ei ole hinnang reformile vaid üleskutse inimeste valvsusele.

Eelneva kõrval on tõusetunud küsimus ka pankurite rollist inimeste varade kaitsmisel. Ühelt poolt eeldatakse, et pank peaks konkreetseid petuskeeme märkama ja teiselt poolt heidetakse pankadele ette liigset agarust rahapesu tõkestamisel. Vastuolud ootustes on sellesse teemasse sisse kodeeritud. Ei ole mõeldav, et pangad võtaks endale politsei rolli või suudaks kõiki inimeste tehinguid detailselt kontrollida. Kuid pangad võivad sattuda peakirjadesse ka siis, kui nad pole ühtegi normi rikkunud ja kui hoopis nende kliendid on omavahelistes tehingutes ajanud panga maksekanalite kaudu räpast äri. Sellel kõigel on omakorda otsene puutumus panga usaldusväärsusega, raskematel juhtudel oht hoiustajatele, panga (väike)aktsionäride varadele või finantsstabiilsusele laiemalt. See on paratamatus. Paratamatusega võitlemine teatavasti nüristab mõõga aga väga kiiresti.

Tekkinud oludes ei jää pankuritel muud üle kui investeerida üha rohkem targematesse lahendustesse ehk tundlikematesse riskikontrollidesse. See on ka üks Finantsinspektsiooni prioriteete rahapesu tõkestamise järelevalves. Ühiskond ja selle toimimine on sellise väljakutse esitanud ning raputused rahvusvahelisel pangandusmaastikul on seda selgelt näidanud. Tasakaalu leidmine selliste riskide juhtimisel ja eraellu sekkumise vahel ei ole kiiresti muutuvates oludes sugugi nii lihtne ülesanne, kui see pealtnäha paistab. Seda on näidanud ka kirglik arutelu pangakontode avamise ja kohaldatavate kontrollide üle.

Pettuste lõksu langemist aitavad ära hoida mõned lihtsad kontrollid. **Inimesel tasub olla väga ettevaatlik** pakkumiste suhtes, mis lubavad head tootlust. Reguleeritud panganduses ei tohi müüa teenust läbi tootluse lubaduste, näitamata seejuures investeerimisega alati kaasnevaid riske. Teiseks tasub alati külastada Finantsinspektsiooni veebilehte, kus on

---

[nimekiri ettevõtetest](#), mis võivad investeerimisteenuseid osutada. Samuti leiab Finantsinspektsiooni kodulehelt [hoiatused ettevõtete ja isikute suhtes](#), kelle puhul tuleks ettevaatlik olla. Kui aga kelmus või kuritegu on aset leidnud või on tõsine oht selle toimumiseks, siis võib inimene julgesti ühendust võtta politseiga, kellel on voli nende asjade uurimiseks kriminaalmenetluses.

Pettuste kohta saab lugeda täpsemalt Finantsinspektsiooni [tarbijaveebist minuraha.ee](#).

Andre Nõmm, Finantsinspektsiooni juhatuse liige

[Pettused](#)

[Investeerimine](#)